

HIRCSOKOR

● **Temesvári vendégek.** Alfred de Musset, Lorenzaccio című darabjával vendég szerepel Magyarországon a temesvári Csiky Gergely Színház. December 29-én a budapesti Uj Színházban, december 30-án a Kecskeméti Katona József Színházban mutatják be a lírai-történelmi freskót.

● **Végső búcsú.** Mikó András Kossuth-díjas kiváló művésztől, az Operaház örökös tagjától ma, hétfőn 11 órakor vesznek végső búcsút a művésztársak, a tanítványok, a tisztelők a dalszínház előcsarnokában, majd helyezik végső nyugalomra a Farkasréti temető művészcsoportjában. A művész életének 77. évében hunyt el.

Határ és Hamvas a frankfurti pavilonban

Budapest (MTI) – A jövő év októberében Frankfurtban megrendezendő könyvvásáron és kiállításon való díszvendégi megjelenés előkészítő munkájának jelentős részén túl van a kultuszárca.

Az 1800 négyzetméteres magyar pavilon tervére és építésére kiírt pályázatot Ferencz István nyerte el. Az általa megálmodott belső tér egyik érdekessége, hogy a könyvespolcokat 12 szobor formájú tárló helyettesíti.

A bíráló bizottság több mint 430 pályázatot értékelt, és 32 millió 600 ezer forint kiosztására tehetett javaslatot. Az így kiválasztott művek között helyett kapott Határ Győző, Kosztolányi Dezső, Kányádi Sándor, Sütő András, Bibó István, Szűcs Jenő, József Attila, Müller Péter, valamint Hamvas Béla egy-egy műve is.

TÉKA

Árgus

VASS TIBOR

Az Árgus évvégi összevont számában újra láthatjuk Pálkás István nevét. Igaz, már nem munkatársként, hanem „csak” szerzőként: a lap a Chicagóban élő költő hamarosan (Magyarországon) megjelenő harmadik kötetének címadó versét is közli.

A névfosztás című vers sok mindenre enged következtetni, tán még arra is, hogy Pálkás miért oly ritkán publikál hazánkban. „Úton vagyok. A tájban egy görög / ólálkodik – magányos. / A csöndre kopotatam magam velem, / irigykedjen a város. // A fák alól eltűnt a kínai, / nagy „bazzmege”-ek röpködnek. Ki hitte volna róla, egy napon / meséivel fölültek, // s hüllyen halok meg, mint a fán a lomb, / vágáskorába érve. / Cseppre-csepp: betelt. A kis Japán-kert / nem hallgat már nevére.” Pálkás szökimondásával sosem volt baj. Sokkal inkább költészetének fogadtatásával: előző kötetének egy recenzense (Somogy, 98/5) szerint a szerző nincs tisztában a magyar nyelv jelentésárnyalataival, a vulgaritás szerinte nem kulturális kérdés, hanem a költői érzék próbája. Ez utóbbitan egyetértünk. A kritikus tévedésből azonban Pálkás külhoni létével magyarázza, hogy a költő nem ismeri fel az általa kedvelt retorikai hagyomány és a félelmetes politikai erők összekapcsolódását. Erősen leegyszerűsítő gondolkodásmódját is ebből következteti. Nem csupán a posztmodern bájos toleranciájával bíró irodalomkritikusai nyelvben vált az „erősen leegyszerűsítő gondolkodásmód” a butaság legkedveltebb szinonimájává. Attól, hogy valaki néhány esztendeje „elkanonizálódott” Amerikába, és szótárába már finoman beépültek az ottani politikusok kedvelt, vulgáris paneljei, nem lehet a megfontolt, mondhatni helyénvaló vulgaritás stílusértékét kétségbe vonni. Pláne, ha az nem a költői eszköztár kizárólagos, állandó eszköze. Pálkás kellő (és kevés) helyen alkalmazott, s nem a groteszk mankója nélkül ránk törő közönséges szavai nem a műveletlenség, szegényes szókinccs, s végső soron nem valamiféle szélsőséges politikai állásfoglalás okán épülnek be a versekbe. Tény, hogy az idézett vers sem pontos (nem a lomb, hanem a fa ér vágáskorába, továbbá egy görögnek, egy kínainak, meg a japán-kertnek a sűrűt szándék ellenére nem túl sok köze van e szövegterben egymáshoz), Pálkás kitűnő formai érzékét, tehetségét az Árgusban között újabb verscsokor után sem vonhatjuk kétségbe. Igaz, hogy a pontosság, szigorúság már rég rutinkérdésévé kellett volna, hogy váljon.

Kastélyász a kifilézett történelem nyomában

„Ha már ott voltam, szerettem volna magammal hozni a kassai dómot”

SZABÓ NÓRA

Kazincbarcika (ÉM) – Bagyinszki Zoltán méltán lehet büszke. Igényes, reprezentatív, a maga nemében páratlan képeskönyvet készített a magyar történelmi épületekről, kastélyokról.

A fotókból készült vándorkiállítás áprilisban indult útjára pályázati, szponzori és saját pénzből, s eddig tíz helyen állomásozott. Bagyinszki Zoltán, akit éveken át sokkal inkább Gyula kultúrfelelőseként, az ottani művelődési ház igazgatójaként lehetett ismerni, tudatosan intézte úgy, hogy kvázi-szülővárosában, Kazincbarcikán érjen véget a képtorné, nagyjából egy időben a könyv novemberi kiadásával. A kiállítás január 24-ig látható a városi kiállítóteremben.

● **Budapesten születtem, de itt nőttem fel, itt voltam fiatal, édesanyámon és bátyám családján kívül is számtalan barát, ezer emlék köt ide – magyarázza. – Valójában több mint 20 éve sze-**

Bagyinszki Zoltán az albummal

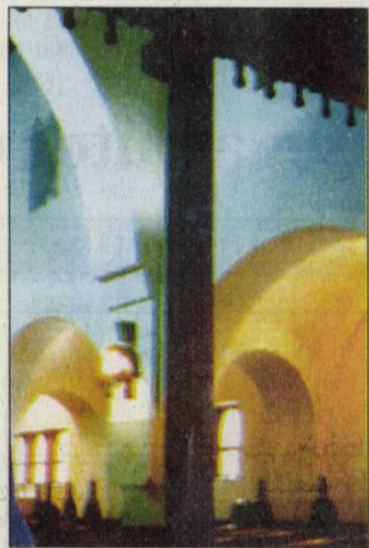
Fotó: Szathmáry-Király Ádámné

relemtfotós vagyok, vagy inkább „kastélyász”, a gép csak szolgálja az építészet iránti rajongómat. Rengeteget utaztam, földrajz-népművelő szakosként autididakta módon kutattam a történelmi Magyarország területén. Sokszor leléptem egy szakmai konferenciáról, mert a közelben szép kastély, templom volt. Akkoriban kevés információval rendelkezünk, csak levéltárban, magán-antikváriumokban lehetett írásos anyagot találni. De ha valaki nagyon rászállt, akkor talált dokumentumot, éppen ezért én képet akartam adni. Az oktatási rendszer kifilézte a történel-

műket, én viszont, ha már ott voltam, szerettem volna magammal hozni mondjuk a kassai dómot, a betűli kastélyt, hogy aztán egy-egy TIT-előadásomon dián bemutathassam.

□ **Valóban sok itt a határon túli kastély...**

● **A kastélyok a legizgalmasabbak, s mert az arisztokráciához kötődtek, ha lehet, még tilosabb, már-már tabu volt a téma. Benne mindig volt egy egészséges „Nagymagyarország-tudat” és ma is aggaszt: tizből nyolc magyar ember nem tudja, hol keresse Nándorfehérvárt, Krasznahorkát, Segesvárt. Pedig ezeréves építé-**

Edelényi tájházi háztáji

Edelény (ÉM – FG) – Mi történt a Borsodi Tájháza háza táján? Az edelényi Városi Rendezvények Háza és Könyvtár részeként működő tájház nagy gondot fordít hagyományörzésre, a vidék múltjának felkutatására, megismertetésére. Nemcsak a tárgyi emlékeket, de a szellemi értékeket is gyűjtik. Ezt bizonyítja többek között a Borsodi Tájháza Közleményei című periodika 4. száma.

A kiadvány borítóját a Borsodi Tájháza képe, Mezey István grafikusművész alkotása díszíti. Olvashatunk a lapban – többek között – az edelényi születésű, költőként is ismert református lelkészről, Csenkeszfai Poóts Andrásról; a száz éve született Béres Gábor római katolikus papról, akit helytörténészként is tisztelnek ezen a vidéken. Megemlékeznek a Finkéről indult, Amerikában újságíróként is te-

vékenykedett Tóth Istvánról; Egyed András irodalomtörténészről, piarista paptanáról...

A Borsodi Tájháza Közleményeinek 4. számában találunk egy bibliográfiát is. Itt veszik sorra – ezzel is bizonyítva a helytörténet iránti érdeklődést – a helyi vonatkozású szakdolgozatokat, pályázatokat. Néhány cím a százyolcvanhét közül: Edelény sporttörténete; Vőfélyversek; A borsodi szénbányák-

nál előfordult katasztrófák, szerencsétlenségek és halálos balesetek; Szendrőlád a földrajzi nevek tükrében; Népszokások Perkupán, Borsodszirák helytörténete; Népi élet, népszokások Viszlón...

Egy festő, aki vászonra lehelte a világ lelkét

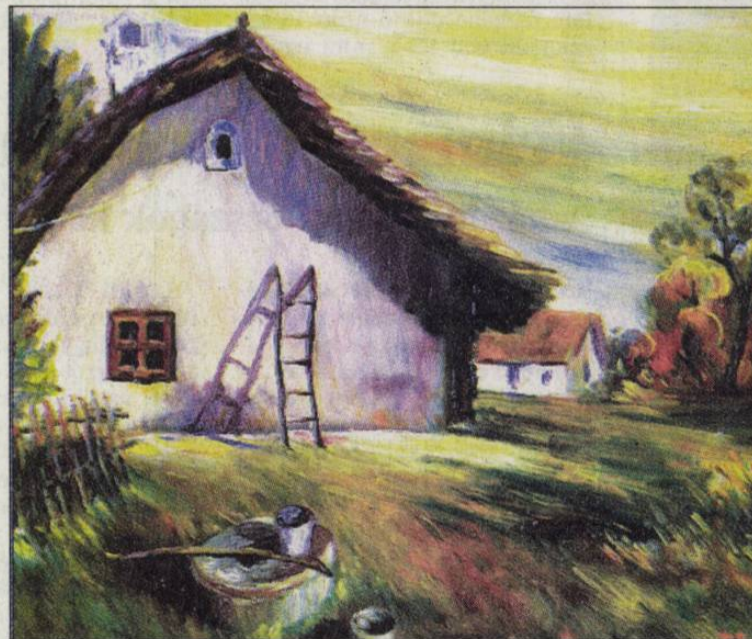
Soltész Péter sárospataki kiállításával az árvízkárosultakat is segíteni szeretné

Sárospatak (ÉM – BI) – Soltész Péter kárpátaljai magyar festőművész kiállítása látható a sárospataki református templomban.

A meghitt sarkokat, bensőséges zugokat fellelő – a szeretetre vágyakozó lélek fogódzóit kereső – tájkép- és portréfestő meglepő és megkapó világot teremt: lila, kékes hegyeket, a világra árván pillantó ablakot, romos kapualjat, narancssárgában mosolygó, lucskosötét sikkatort. A tárgyaknak is a lelkét festi: ha megszólítják őt éjjeli órán vagy a hajnali derengésben, azonnal munkához lát.

A templomkarzatról mosolygó festői világot Virágh Sándor református lelkész ajánlotta az érdeklődők figyelmébe.

– A világ érzékelése – akár egy fotó előhívása – két lépcsőből áll: a negatív és a pozitív kép létrehozásából. A mai ember általában megreked az első fázisnál: negatív képet kap és fogad el a világról. Jó, hogy vannak művészek, akik a negatívból a pozitív képet is elő tudják varázsolni – magyarázta Virágh Sándor lelképítőztor.

Soltész Péter: Öreg udvar

– A legszebb ház az Isten háza – vallja Soltész Péter, aki valahányszor templomban állíthat ki, elérzékenyül. – Minden templom más, mindnek más a lelke... A művész vágyakozása a meg-

foghatatlan, de mindentütt jelenlét után különös elképzeléseket szül: a mennyi út romos, emberpróbáló lépcsőkön vezet, melynek kanyarulatában vér-cseppek gyöngyöznek. A pravosz-

láv ikonosztáz látványának hatására testet kölcsönöz az elhunytak lelkének, melyek az oltár fölött öröködnék. A vadregényes kárpátaljai völgyben galambdúcszerű fatemplom bújjik meg... Elbűvölik a népművészet remekei: egy ócska mozsár, szenes vasaló, s szívesen jár skanzenekbe – Ungvárra, Szentendrére – festeni. Egy különös sors kovácsolta közösség tagjaként – együtt élve más nemzetiségekkel: ruszinokkal, ukránokkal, és más vallásúakkal: pravoszlávokkal, görög katolikusokkal – rendkívüli érzékenységgel fordul embertársai felé.

Az 53 éves művész Ungváron született, ott él, s az Ukrán Képzőművészek Egyesületének tagja. A Kárpátaljai Festőiskola tanítványa, mely a '20-as években jött létre, amikor „meg sok magyar eltött”. Az otthoni kiállítások után többször fordult meg alkotótáborok résztvevőjeként, kiállítóként Magyarországon is, melyért különösen hálás mindazoknak, akik erre a lehetőséget megteremtették. E kiállítás bevételének egy részét a kárpátaljai árvízkárosultak segélyezésére szánja.